

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 205/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s. r. o., Potočná 2835/1A, Čadca, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/17/2021 z 29. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada finančné zadost'učinenie 2 000 eur.

II.

2. V civilnom spore sa sťažovateľ ako žalobca proti žalovanému domáhal náhrady škody, ktorá mala byť spôsobená poruchou transformátora žalovaného (jeho prevádzkovou činnosťou podľa § 420a Občianskeho zákonníka). Okresný súd žalobe vyhovel a sťažovateľovi priznal náhradu škody za znehodnotený televízor 638,40 eur a za žiarovky 10,50 eur. Proti tomu podal žalovaný odvolanie, v ktorom okrem iného namietol to, že nebola preukázaná škoda na televízore, keďže znalcovi, ktorý vyjadril hodnotu televízora, a záver, že bol poškodený poruchou transformátora, tento televízor predložený nebol.

3. Krajský súd v odvolacom konaní nariadil pojednávanie, z ktorého priebehu, konkrétne z vyjadrení advokátky sťažovateľa, zamestnankyne žalovanej a zopakovania dokazovania (posudku znalca a prečítania výsluchu sťažovateľa) je zrejmé, že sa zist'ovalo, či sťažovateľ

predložil znalcovi na posúdenie poškodený televízor. Advokátka sťažovateľa po zopakovaní dokazovania na otázku krajského súdu uviedla, že ďalšie návrhy na dokazovanie nemá a nežiadala krajský súd o predbežné právne posúdenie. Krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu sčasti o náhradu škody za znehodnotený televízor zamietol, čo odôvodnil tým, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, keďže znalec televízorom nedisponoval, a tak nemohol posúdiť výšku škody a to, či bola spôsobená poruchou transformátora žalovaného. Krajský súd nepovažoval za správne, keď okresný súd vychádzal len z tvrdenia sťažovateľa bez toho, aby vznik škody na televízore zistil jeho obhliadkou.

4. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Sťažovateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, keď tvrdil, že preukázal vznik škody a príčinnú súvislosť. Ďalej namieta to, že rozsudok je prekvapivý a arbitrárny, pretože krajský súd stranám neoznámil svoje predbežné právne posúdenie. Okrem toho namieta, že rozsudok krajského súdu je nedostatočne odôvodnený, nepresvedčivý a nepreskúmateľný.

5. Najvyšší súd dovolanie odmietol. Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedol, že táto vada nie je predmetom prieskumu podľa § 420 písm. f) CSP, ale podľa § 421 CSP. Vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku uviedol, že tento je riadne odôvodnený, keďže sú v ňom zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody. Vo vzťahu k námietke, že rozsudok krajského súdu je prekvapivý, najvyšší súd uviedol, že úprava pojednávania na odvolacom súde (§ 385 ods. 2 CSP) vylučuje čo i len primerané použitie ustanovení o konaní na súde prvej inštancie vrátane uvedenia predbežného právneho posúdenia (§ 181 ods. 2 CSP). Poukázal tiež na výklad § 382 CSP, pričom uvádza, že od odvolacieho súdu sa nevyžaduje odhalenie kariet tým, že stranám sporu objasní i dôvody, pre ktoré považuje skôr okresným súdom neaplikovanú právnu úpravu za rozhodujúcu, resp. im ozrejmi, aké je podľa neho správne právne posúdenie veci. Poukazuje na to, že aj súd prvej inštancie uvádza len predbežné právne posúdenie veci a až z následného priebehu konania vyplynie, či súd od neho ustúpi alebo pri ňom zotrvá.

III.

6. Sťažovateľ ústavnú sťažnosť odôvodnil v podstate identicky ako dovolanie. K odmietnutiu dovolania len uviedol, že najvyšší súd sa nevysporiadal so vznesenou námietkou sťažovateľa, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces postupom krajského súdu. Sťažovateľ však nijako bližšie pochybenia najvyššieho súdu nerozvádza, keď nereaguje na odôvodnenie jeho namietaného uznesenia. Stroho uvádza, že rozhodnutie je svojvoľné a právne neudržateľné.

IV.

7. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

8. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou (III. ÚS 391/09). Ústavný súd preskúmava len to, či zákony neboli vyložené spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Rovnako o takýto stav ide aj vtedy, ak závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 88/07). Podľa EŠLP rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

9. Záver najvyššieho súdu, že nesprávne právne posúdenie veci nemožno namietat podľa § 420 písm. f) CSP, zodpovedá zneniu a zmyslu ustanovení CSP o dovolaní, keď je zrejmé, že nesprávne právne posúdenie veci je samostatným dovolacím dôvodom podľa § 432 CSP, ktorého prípustnosť sa posudzuje podľa § 421 CSP. K tomu treba uviesť, že záver o tom, či je určitá skutočnosť preukázaná, je výsledkom hodnotenia vykonaných dôkazov. Ide o skutkovú úvahu, nie o právne posúdenie.

10. Záver najvyššieho súdu, že rozsudok krajského súdu nie je nedostatočne odôvodnený, nepresvedčivý a nepreskúmateľný, vychádza z toho, že krajský súd podrobne a jasne uviedol výsledky zopakovaného dokazovania a uviedol dôvody, pre ktoré z vykonaných dôkazov nepovažoval za preukázané tvrdenia sťažovateľa o tom, že jeho vec bola znehodnotená prevádzkovou činnosťou žalovaného. Skutkový záver o tom, že sťažovateľ nepreukázal existenciu veci a jej poškodenie škodovou udalosťou, nie je skutkovým omylom alebo výsledkom arbitrárnej úvahy krajského súdu. Preto z tejto námietky nemožno vyvodit' sťažovateľom namietané porušenie základných práv.

11. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že rozhodnutie krajského súdu je prekvapivé, pretože krajský súd stranám neuviedol predbežné právne posúdenie veci, treba uviesť, že ani v tomto smere k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces nedošlo. Zabrániť prekvapivým rozhodnutiam má primárne predbežné právne posúdenie veci (181 ods. 2 CSP), ktoré stranám umožní zohľadniť predbežný názor súdu, a tak následne zamerať procesnú aktivitu smerom k posilneniu svojej argumentácie. Prekvapivým rozhodnutiam má tiež zabrániť aj oznámenie odvolacieho súdu, že hodlá použiť iný právny predpis a možnosť strany vyjadriť sa k nemu (§ 382 CSP). Súdny však počas celého konania majú konať tak, aby z ich úkonov bolo zrejmé, čo sa nimi sleduje.

12. Krajský súd nariadil pojednávanie, na ktorom zopakoval dokazovanie, z čoho bolo zrejmé, že reaguje na odvolacie námietky žalovaného aj o tom, že sťažovateľ nepreukázal ním tvrdené skutočnosti. Z odvolania a prednesu žalovaného na pojednávaní bolo zrejmé, že žalovaný od krajského súdu žiada prehodnotenie výsledku dokazovania tak, že tvrdenia sťažovateľa o škode

na jeho veci a jej príčine v škodovej udalosti nemožno považovať za preukázané. Za tejto situácie, z ktorej bolo jasné, že sa procesom zopakovania dokazovania pokračuje v riešení skutkového sporu, muselo byť i sťažovateľovi zrejmé, že jeho výsledkom môže byť i skutkový záver o tom, že jeho tvrdenie bude považovať krajský súd za nepreukázané. Preto nemožno dospieť k záveru, že by rozhodnutie krajského súdu bolo prekvapivé. Za podstatné možno považovať aj to, že advokátka sťažovateľa krajský súd ani nežiadala, aby jej uviedol predbežné právne posúdenie veci.

13. Dovoláním a ústavnou sťažnosťou opakovane namietaný postup krajského súdu nemožno považovať za prekvapivý. Najvyšší súd sa síce zaoberal aj aplikáciou § 382 CSP, čo nebolo v danej veci úplne namieste, ním vyslovené závery však nič nemenia na skutočnosti, že postup krajského súdu nevykazuje znaky nesprávneho procesného postupu podľa § 420 písm. f) CSP. To platí aj napriek tomu, že sa bez ďalšieho nemožno stotožniť so zbytočne kategorickým záverom najvyššieho súdu, že právna úprava upravujúca predbežné právne posúdenie je v odvolacom konaní vylúčená.

14. Žiadna z námietok sťažovateľa nie je spôsobilá viesť k záveru o tom, že uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

V.

15. Na okraj treba dodať, že predbežné právne posúdenie ako osobitý komunikačný nástroj materiálneho vedenia sporu prispieva nielen k efektívnosti konania, ale aj k predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a v konečnom dôsledku k naplneniu základných práv strán sporu. Svoje miesto má predovšetkým na začiatku konania, no jeho aplikáciu nemožno vylúčiť ani v neskoršom štádiu konania, odvolacie konanie nevynímajúc (§ 378 ods. 1 v spojení s § 181 ods. 2 CSP). Pri zopakovaní dokazovania by aj odvolací súd mal dať stranám najavo, akú skutkovú otázku a z akého dôvodu rieši. To však môže vyplývať aj z jeho postupu, ktorý nadväzuje na úkony strán tak, ako tomu bolo v spore sťažovateľa, ktorý mal aj v konaní o odvolaní dostatočný priestor na to, aby identifikoval a reagoval na rozhodujúcu a skutkovo spornú okolnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2022

Peter Straka
predseda senátu